

Вишња Минчев
Милијана Добросављевић
Железничка техничка школа, Београд
milijana.dobrosavljevic@gmail.com
visnjam@ptt.rs

821.163.41.09 Андрић И.
371.3::821.163.41
https://doi.org/10.18485/ai_andric.2018.ch19

НОВО ЧИТАЊЕ АНДРИЋА У ПЕДАГОШКОЈ ПРАКСИ

Рад представља пример педагошке праксе, а базиран је на примени пројектне наставе уз корелацију између предмета Српски језик и књижевност, Енглески језик и Историја. У раду су представљени задаци, наставне методе, облици рада и етапе образовног пројекта *Са Андрићем кроз време, њределе и речи*, који је реализован у Железничкој техничкој школи у Београду поводом 125. година од рођења Иве Андрића. Образовни пројекат *Са Андрићем кроз време, њределе и речи* представља покушај иновативног приступа настави уз примену информационо-комуникационих технологија.

Кључне речи: интердисциплинарни приступ, пројектна настава, огледни образовни пројекат, истраживачки рад.

Андрић у нашем времену живи кроз своја дела која су доступна читаоцима широм света. Ипак, у времену у којем читалачке навике ученика лако поклекну пред другим врстама уметности и продуктима савременог доба, посебан изазов представља изналажење начина да им се књижевна дела приближе. Методичке иновације примењене у огледном образовном пројекту *Са Андрићем кроз време, њределе и речи*, који је реализован са ученицима другог, трећег и четвртог разреда

Железничке техничке школе, деловале су подстицајно на њихову мотивацију за читање Андрићевих дела, истраживање и промишљање о Андрићу човеку и Андрићу писцу. Истраживачке и стваралачке активности трајале су шест месеци, а затим су обједињене и представљене на јавном часу, који је одржан 17. маја 2017. године у Железничкој техничкој школи у Београду. Главни циљ пројекта био је обележавања 125 година од рођења Иве Андрића, а остварен је реализацијом образовних, васпитних и функционалних задатака. Рад на овом образовном пројекту за наставнике је представљао и истраживање граница личне мотивације као важног предуслова за неопходно мењање суштинског приступа настави, јер се Андрић у нашем времену, бар у средњим стручним школама, не може више са успехом изучавати само на традиционалан начин. Пажња ученика може се побудити применом активног учења, односно укључивањем ученика у припрему и реализацију наставе, а примена информационо-комуникационих технологија неминовно постаје императив јер је свет нових технологија близак ученицима. Иновације у настави односе се на употребу нових веб-алата у процесу истраживања и учења.

Утемељење наставног процеса на активности ученика једно је од основних полазишта пројектне наставе на којој је активност базирана. Заснована на учењу педагога Џона Дјуиа (John Dewey), које датира с почетка 20. века, пројектна настава и није новина, али њени потенцијали нису у значајној мери искоришћени у процесу наставе. Наравно, Дјуиева идеја о пројектној настави од тада је прошла кроз дугу генезу, те је планирање пројекта било засновано на сазнањима из радова бројних савремених домаћих и страних аутора и различитих облика стручног усавршавања, али и на ви-

шегодишњем искуству наставника у примени пројектне наставе. Пројекат *Са Андрићем кроз време, њределе и речи* је интердисциплинаран, базиран на корелацији између предмета Српски језик и књижевност, Енглески језик и Историја. Кроз пројектне активности ученици и наставници заједно су стицали знања, вештине и ставове који се у данашњем образовном систему сматрају кључним у развоју сваког појединца. Учешћем у пројекту ученици су унапредили неколико међупредметних компетенција: компетенцију за целоживотно учење, вештине неопходне за рад са подацима и информацијама, за комуникацију и сарадњу, дигиталну и естетичку компетенцију.

Но, аутори су пројекат првенствено усмерили на побуђивање интересовања код ученика за Иву Андрића, жеље да се дубље позабаве његовим животом и радом и да, колико је то могуће, кроз истраживачки рад расветле његову личност, размишљање, идеале, навике и особине. У години јубилеја уочена је потреба да Андрића боље разумемо у контексту времена у којем је живео и да апострофирамо његове водеће мисли и идеје. Познато је да је Андрић избегавао јавне наступе и да му је сметала знатижеља у вези са његовим приватним животом. У беседи коју је изговорио на додели Нобелове награде, истакао је „да је говор уметничких дела чистији и јаснији ако се не меша са живим гласом његовог ствараоца“ и изразио је дивљење и разумевање према Гетеовом ставу: „Уметничко је да ствара а не да говори!“. Међутим, упориште за образовни пројекат у којем је, између осталог, разматран и Андрићев живот, биле су речи угледног професора др Новице Петковића, који је сматрао да „уз дело какво је Андрићево ваља приказати и културу пишчева живота, понашања и јавног деловања као парадигму која из прошлости

даје подршку и осветљава пут нама данашњима, покло-
ницима и читаоцима Андрићевим“ (Петковић 1992).

1. Образовни, васпитни и функционални задачи пројекта

Пројекат је осмишљен као низ логички и садржај-
но повезаних активности, које су укључивале планирање
пројекта, истраживачки рад ученика, студијско путо-
вање, стваралачке активности, реализацију јавног часа и
евалуацију остварености циља и задатака пројекта.

У поступку припреме пројекта наставници су као
образовне задатке одредили упознавање ученика са жи-
вотом и радом Иве Андрића, расветљавање Андрићеве
личности, истицање његових размишљања, идеала, навика
и особина, повезивање важних историјских догађаја са
Андрићевим животом, разумевање Андрићевог живота
у контексту времена у којем је живео, уочавање утицаја
других стваралаца на Андрића, упознавање ученика са
Андрићевим животом у Београду и Вишеграду, апостро-
фирање Андрићевих мисли које човеку могу помоћи да
се „нађе и снађе“, навођење на размишљање о српској
књижевности као значајном структурном елементу јуж-
нословенске књижевности, разумевање идеје панславиз-
ма и уочавање значаја Андрићевог стваралаштва у раз-
воју српске књижевности. Важни образовни задаци овог
пројекта били су и оспособљавање ученика за коришћење
рачунара у истраживачке сврхе и за креирање презента-
ција употребом различитих веб-алата.

Као васпитни задаци пројекта постављени су
развијање љубави према Андрићевом стваралаштву и
књижевности, развијање читалачких навика и културе
изражавања, неговање културе сећања, развијање по-

требе да се на правилан начин презентује српска књижевност у свету, развијање сарадње и неговање правилног језичког израза. У педагошкој пракси често дешава да ученици користе материјал са интернета, али не поштују правила цитирања или не помињу аутора, па су важни васпитни задаци били усмерени ка потреби за развијањем свести о поштовању ауторских права.

Функционални задаци обухватили су оспособљавање ученика за самостални истраживачки рад и употребу веб-алата у процесу учења, остаривање боље комуникације међу ученицима уз међусобно уважавање и развијање сарадње између ученика и наставника.

2. Планирање и припрема пројекта

Свеобухватан приступ проучавању Андрићевог живота и стваралаштва захтева брижљиво планирање, дефинисање задатака и активности. Основни план пројекта урађен је помоћу мапа ума, након чега је сачињен детаљан план активности са прецизним задужењима и терминима за реализацију.

Уводне пројектне активности				
Разлагање теме на подтеме				
Наставници	Ученици		Резултати	Време
Разлажу тему на подтеме и разговарају са ученицима о њиховим идејама за надоградњу	Ученици бирају подтеме или предлажу нове		Дефинисане подтеме	јануар 2017.
Формирање стваралачких група				
Наставници	Ученици		Резултати	Време
Наставници формирају групе по принципу пријатељства, организују активности, утврђују динамику рада	Ученици се договарају о начину рада, учествују у утврђивању динамике рада		Формиране групе Утврђена динамика рада	јануар 2017.
Техничка припрема				
Тема	Наставници	Ученици	Резултати	Време
Имејл налог	Креирају имејл налог, деле са ученицима	Прихватају имејл налог	Креиран имејл налог	до 06.03.2017.
Налози за веб-алате	Креирају налоге на свим веб-алатима који ће бити коришћени, шаљу ученицима упутства.	Читају упутства, пријављују се и истражују могућности веб-алата	Креирани налози за све веб-алате	до 10.03.2017.

Плакат	Дефинишу садржај плаката, бирају веб-а-лат	Креирају плакат	Креиран и одштампан плакат који најављује час	април 2017.
Евалуација Евалуација часа Евалуација пројекта	Дефинишу начине евалуације, припремају упитнике	/	Дефинисани начини евалуације, креирани упитници	април 2017.
Припрема материјала за истраживачки рад				
Тема	Наставници	Ученици	Резултати	Време
Андрић у свом времену Андрићев животни пут: - биографија (сажето) - песма „У сумрак“ „Госпођица“ опис неба над Београдом Андрићево стваралаштво	Припремају материјале за истраживачки рад, упућују ученике на одговарајуће изворе, дају упутства за посету библиотеци и за пре-траживање веб-сајтова	Ученици бележе упутства	Списак упутстава и извора	јануар – фебруар 2017.
Са Андрићем кроз речи Андрић „у очима странаца“	Прикупљају грађу, планирају час	/	Припрема за час	март

Истраживачки рад				
Тема	Наставници	Ученици	Резултати	Време
<p>Андрић у свом времену</p> <p>Андрићев животни пут - биографија</p> <p>- песма „У сумрак“</p>	<p>Врше селекцију прикупљене грађе, врше одабир веб-алата за презентацију, обучавају ученике за рад у веб-алату, припремају ученике за представљање резултата истраживања</p> <p>Дају упутства за изражајно казивање стихова</p>	<p>Прикупљају грађу, припремају презентацију</p> <p>Припремају се за изражајно казивање стихова</p>	<p>Презентација у веб-алату Прези</p> <p>Увежбано изражајно казивање стихова</p>	<p>крај марта</p>
<p>Са Андрићем кроз речи</p> <p>Андрићево обраћање присутнима</p>	<p>Упућују ученике на истраживање садржаја са интернета у којима Андрић говори</p>	<p>Претражују снимке и документарне филмове о Андрићу</p>	<p>Видео материјал сачињен од повезаних снимака у којима Андрић говори о животу</p>	<p>20.04.2017.</p>
Истраживачки рад на терену				

Тема	Наставници	Ученици	Резултати	Време
<p>Са Андрићем кроз пределе Београд</p> <p>Обилазак девет локација у граду које су у вези са Андрићем</p> <p>Београд у роману „Госпођица“ - опис неба над Београдом</p> <p>Сокобања</p>	<p>Организација посета, Припрема задатака за истраживачке шетње</p> <p>Обезбеђују литературу и упућују на одломак</p> <p>Организују посету хотелу „Моравица“ и Андрићевом апартману, спомен-соби.</p>	<p>Активно учествују у организованим посетама, припремају презентацију или филм</p> <p>Припремају се за изражајно казивање одломка</p> <p>Обилазак Андрићеве спомен-собе, бележење утисака</p>	<p>Презентација у веб-алату И-мејз</p> <p>Презентација у веб-алату Свеј</p>	<p>Организација посета</p> <p>6-10.03. 2017.</p> <p>Посете и обиласци</p> <p>13-17.03. 2017.</p>

Са Андрићем кроз пределе	Организују студијско путовање, припремају предавање	Воде белешке, фотографишу, припремају материјал за филм	Филм у програму Муви-мејкер	април 2017.
Андићград	Припремају ученике за дискусију (туристичка атракција или локалитет који има културни значај), организују посету (Андићев институт, библиотека), дају упутства за претраживање веб-сајта	Дискутују, претражују веб-сајт, воде белешке, фотографишу, припремају материјал за филм, анкетају наставнике, креирају филм		почетак маја 2017.

Час енглеског језика				
Тема	Наставници	Ученици	Резултати	Време
Са Андрићем кроз речи Андрић „у очима странаца“ - час енглеског језика <ul style="list-style-type: none"> • Преводи Андрићевих дела • Реч страних књижевних критичара • Анализа одломака 	Планирају и реализују час	Активно учешће у активностима на часу, писање извештаја	Одржан час, извештај о часу	13.04.2017.
Јавни час				
Тема	Наставници	Ученици	Резултати	Време
Јавни час „Са Андрићем кроз време, пределе и речи“ Медијска промоција Реализација часа	Најава часа у медијима Организационе припреме, припрема ученика, излагања у уводном и завршном делу часа	Припрема за излагање на јавном часу, реализација часа	Час најављен у медијима Одржан час	прва половина маја 2017. средина маја 2017.

Главна тема *Са Андрићем кроз време, њределе и речи* разложена је на подтеме:

- Андрић у свом времену
- Са Андрићем кроз пределе – Андрић и Београд
- •Са Андрићем кроз пределе – Андрић и Сокобања
- Са Андрићем кроз пределе – Наша прича о Вишеграду
- Са Андрићем кроз речи – Андрић „у очима странаца“

На основу подтема формиране су групе или су ученици индивидуално обрадили тему путем истраживања литературе у библиотеци и на интернету, као и кроз истраживачки рад на терену.

3. *Андрић у свом времену* – истраживачки рад ученика

О детињству, одрастању, људима и догађајима који су пресудно утицали на Андрићев живот и стваралаштво, извештај за јавни час припремила је група ученика која је истраживала литературу у библиотеци и материјале доступне на интернету. За припрему извештаја ученицима је препоручена следећа литература: Радован Поповић „Андрићева пријатељства“, *Службени гласник*, Београд, 2009, Бранко Тошовић „Иво Андрић, књижевник и дипломата у сјени двају свјетских ратова (1925-1941)“, *Београдска књија* 2012, Жанета Ђукић Перишић „На почетку свих стаза, Андрић и Вишеград“, *Вукојичић медиа д.о.о.*, Београд 2015. и *Свеске* које објављује Задужбина Иве Андрића. Током истраживања ученици су сакупили обиман материјал. По принципу раздвајања битних од мање битних чиње-

ница, уз сугестије наставника, издвојени су најважнији садржаји. На основу истраживачких сазнања ученици су припремили презентацију (<https://prezi.com/ncfiw3tvrhad/presentation/#>) у веб-алату Прези (Prezi), који је визуелно допадљив и динамичнији у односу на уобичајене програме и алате за креирање презентација. За уметничку илустрацију Андрићеве младости ученик је припремљен за изражајно казивање стихова прве Андрићеве објављене песме „У сумрак“.

4. Са Андрићем кроз њределе – истраживачки рад на терену

Вођени идејом да расветле Андрићев живот и да оживе неговање културе сећања на јединог нобеловца са наших простора, аутори су се определили за свеобухватно истраживање не само његовог живота и стваралаштва, већ и његових веза са местима која је волео и која чувају успомену на њега – Београдом, Сокобањом и Вишеградом.

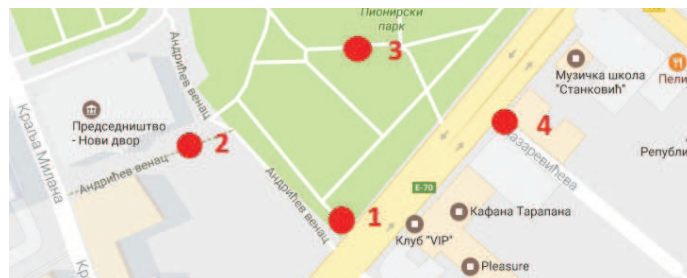
4.1. Андрић и Београд

Писац је свој завичај напустио 1919. године и тада се први пут настанио у Београду. Полазећи од идеје да се проникне у дубоку и трајну везу Андрића и престонице, три групе ученика упутиле су се у истраживачке шетње Београдом. Обишли су зграду у Призренској, некадашњу Просветину књижару, хотел „Москву“, хотел „Екселзиор“, САНУ, Удружење књижевника Србије, Калемегдан и Андрићев венац. Сва ова места је Министарство културе у оквиру манифестације „Дани Београда“ 2012. године уврстило у редовну понуду разгледања Београда и тада су на петнаест ло-

кација у граду постављене табле са кратким натписима на српском и енглеском језику и кју-ар кодовима којима се путем мобилног телефона или таблета могу добити опширније информације о важности одређене локације за Андрићев живот. Установљено је да ови кодови више не раде и да је сећање било кратког даха. То ипак није спречило ученике да спроведу истраживање кроз разговор са наставником и посетом веб-сајту Министарства културе. Приликом посета Музеју и Задужбини Иве Андрића, ученици су разговарали са запосленима и сазнали када и на чију иницијативу су ове институције настале, какве активности организују и који је њихов значај у неговању сећања на Андрића. Нова сазнања су још једном преточена у презентацију (<http://emaze.me/andricibeograd#1>), овог пута у веб-алату И-мејз (Emaze). Ученици су спровели истраживања на основу прецизних упустава и задатака. Наводимо пример истраживачких задатака за прву шетњу Београдом:

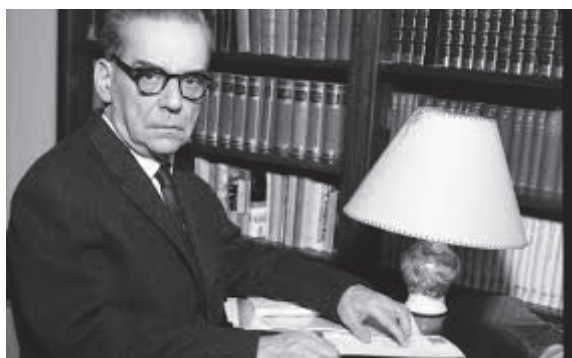
Са Андрићем кроз време, пределе и речи

Андрићев венац – Андрићев музеј – Пионирски парк
– Хотел „Екселзиор“

По доласку у Београд, Андрић је записао: „У Београду осећате стално да је живот тежи али и скупо-

ценији него у многим другим градовима, да човек овде живи са већим улогом и тежим ризиком, и да сви, и они који губе и они који добијају, имају сразмерно више од живота.“ Андрић је заволео Београд, а Београд Андрића и из те везе настаје ова наша мала прича. Истражујући места на којима је боравио и радио и крећући се стазама којима је шетао, покушаћемо да вам приближимо Андрићев живот у Београду.

Андрићев венац

Шетњу почињемо у улици којој је име дато у част великог нобеловца. Сазнајте од наставника како се раније звала. Прошетајте улицом и истражите шта се у њој налази што је у вези са Андрићем и која се важна здања налазе у окружењу.

Андрићев музеј

Обиђите музеј у пратњи водича, фотографишите и опишите просторије музеја. Сазнајте од водича када је музеј отворен и на чију иницијативу. Који експонати чине сталну поставку музеја? Запишите и фотографишите их. Распитајте се код водича о активностима музеја – тематским изложбама, обележавању годишњица и сл.

Пионирски парк

Овај парк налази се у непосредној близини Андрићевог венца и био је Андрићево омиљено место за осаму и предах, али и почетак и крај свакодневних шетњи до Теразија, потом Кнез Михаиловом улицом до Калемегдана. Фотографишите и опишите Пионирски парк. Сазнајте од наставника како се парк звао, како је изгледао и која му је била сврха до 1944. године.

У парку се налази и споменик писцу. Пронађите га и фотографишите. У каквом је амбијенту подигнут споменик нашем нобеловцу? Који га је уметник радио? Сазнајте када је споменик откривен, на чију иницијативу и којим поводом? Пронађите запис који се налази на степеништу, фотографишите га и откријте из ког је Андрићевог дела.

Хотел Екселзиор

Када би пролазио поред хотела „Екселзиор“ Андрић би се сигурно сетио година које је у њему провео. Једном му је новинар „Политике“ дошао у посету и остао је опис Андрићеве собе за време боравка у овом хотелу. Покушајте да пронађете тај опис. Поред улаза се налази табла са кратким двојезичним записом о Андрићу. Фотографишите је, а помоћу кју-ар кода који се налази на табли сазнајте више о животу великог писца у хотелу „Екселзиор“.

4.2. Андрић и Сокобања

Једна од подтема часа односила се на Андрићев однос према Сокобањи. Полазећи од идеје да ученици истраже како се у овом градићу на југу Србије, у којем се Андрић радо одмарао, чува успомена на писца, ученик је самостално спровео истраживање и у веб-алату Свеј (Sway) представио резултате (<https://sway.com/wrQFngRoXsOhKYIM>).

4.3. Наша прича о Вишеграду

Иако Андрић потиче из старе сарајевске породице, најраније детињство провео је у Вишеграду и овај градић, на самој граници између Босне и Србије, несумњиво је оставио траг у животу и делу нашег нобеловца. Због тога је за учеснике пројекта организовано студијско путовање у Вишеград, које је било најзанимљивији део пројекта, али и највећи изазов. Ученици су обишли кућу Иве Андрића, Спомен-учионицу, Мост Мехмед-паше Соколовића, Андрићград и у оквиру њега Андрићев институт. Истраживачки задаци су, као и у претходним активностима, били јасно дефинисани. Ученици су имали задатак да открију који су разлози довели Андрића у Вишеград, како је изгледала његова учионица и на који начин је одрастање у Вишеграду утицало на Андрићев каснији стваралачки рад. У разговору са наставницима ученици су сазнали шта се из Андрићевог дела може научити о становницима Вишеграда у турско доба, како се и због чега променила етничка слика града. Чувени Мост Мехмед-паше Соколовића представља један од најзначајнијих националних споменика Босне и Херцеговине. Задатак ученика био је да сазнају ко га је и када саградио и због чега је ово место било стециште окупљања и свих важнијих догађаја у Вишеграду готово четири века. Током посете Андрићграду, ученици су се упознали са радом Андрићевог института и разматрали због чега је важно сачувати успомену на великог писца и неговати културу сећања.

По повратку са студијског путовања ученици су у радовима описали утиске са путовања и сазнања до којих су дошли пратећи истраживачке задатке, а резултат овог дела пројекта је филм „Наша прича о Вишеграду“.

ду“ (<https://www.youtube.com/watch?v=SvodhWpZVR4>). Филм је сачињен од фотографија са путовања и одломака из писаних радова ученика и урађен је у програму Муви-мејкер (Movie Maker).

5. *Са Андрићем кроз речи:*
Андрић „у очима сѝранаца“ –
час енглеског језика

Не помиње се често да су се међу око педесет кандидата за Нобелову награду 1961. године нашли и светски признати писци попут Грејема Грина, Џ. Р. Р. Толкина, Лоренса Дарела, Џона Стајнбека и Алберта Моравије. Иако мање славан, Андрић није био у потпуности непознат читаоцима изван наших простора, захваљујући преводима његових дела. Управо њима био је посвећен час енглеског језика. У једном сегменту часа разматрана је и тема *Андрић „у очима сѝранаца“*, односно виђења његових дела из угла страних књижевних критичара и стручњака и њихова поређења са Маном, Конрадом, Џејмсом, Мелвилом и Толстојем. Анализиран је и одломак енглеског превода романа *На Дрини ћуприја* из 1977. године. Закључено је да су читаоци са енглеских говорних подручја ускраћени, из културолошких разлога, за аспект којим се у делу постиже посебан стилски набој и лепота казивања – коришћењем турцизама. Њима се дочарава и одређено време и оријентална традиција простора у којем се радња романа одвија. Да ли ће читалац у Америци знати да је на Жепи мост, а на Дрини ћуприја? У енглеском је у питању иста реч – bridge. Ово питање било је повод да се осврнемо и на различите начине превођења турцизама на енглески језик. Сазнања са овог часа учени-

ци су представили кроз презентацију креирану у веб-а-лату Свеј (<https://sway.com/w1GCxydFzwHyLJYj>).

6. Јавни час

Резултати свих спроведених истраживања и стваралачких активности ученика обједињени су и представљени на јавном часу, уз присуство ученика и наставника Железничке техничке школе и представника Задужбине Иве Андрића и Музеја града Београда.

Евалуација часа је спроведена помоћу евалуационих упитника. Час је оцењен као успешан и инспиративан, а као највећи квалитети часа истакнути су мотивација учесника, добро осмишљен сценарио часа, његова динамика, добра контекстуализација теме, нове идеје и облици рада.

7. Евалуација пројекта

Евалуација је спроведена путем упитника и у непосредном разговору са ученицима који су учествовали у пројекту. Ученици су оцењивали успешност пројекта у целини, али и рад своје групе и сопствени допринос реализацији пројекта. Као највеће квалитете пројекта ученици су истакли приступ у обради теме, представљање резултата у разноврсним аудио-визуелним формама и истраживачки рад на терену.

У поступку самовредновања образовног пројекта *Са Андрићем кроз време, њределе и речи* јасно су се издвојиле бројне добробити за ученике: повећана мотивација за активно учешће у реализацији наставе, оспособљеност за истраживачки и тимски рад, уна-

пређени интерперсонални односи, виши ниво одговорности и самопоуздања и унапређене међупредметне компетенције.

8. Одрживост пројекта

Исходи огледног образовног пројекта *Са Андрићем кроз време, њределе и речи* још увек трају. Настављена је сарадња Музејом града Београда и Задужбином Иве Андрића, а започета је израда веб-сајта пројекта на којем ће се, осим свих ученичких радова, наћи и „Андрићев речник“. У оквиру активности школске Секције за енглески језик учесници пишу чланке о пројектним активностима који ће бити објављени у часопису секције *The Railway School Journal*. Планирано је и креирање филма о пројекту, за које ће бити коришћени нови веб-алати, чиме се наставља стваралачки процес као један од сегмената пројекта који је значајно допринео развоју креативних потенцијала ученика.

Свеобухватан и савремен приступ проучавању Андрићевог живота и дела у фокус позиционира ученике као активне читаоце и истраживаче који самостално изграђују лични доживљај писца и његовог дела. Различити облици истраживања и ученичких радова погодују различитим стиливима учења, чиме се знање чини трајнијим, а процес учења лакшим. Међу најважније исходе свакако се могу сврстати развијена сарадња са ученицима, њихово међусобно зближавање и дружење, размишљања и разговори о тако значајној теми. Огледне активности, попут коришћења нових веб-алата, истраживања на терену и организовања студijsког путовања, у потпуности су оствариле своју сврху и помогле да Андрића приближимо ученицима и да

га поново у нашем времену учинимо актуелним.

Извори и литература

- Ђукић-Перишић, Жанета. *На почетку свих стаз*. Београд: Вукотић, 2015. Штампано
- Павловић, Миодраг. *Читанка Уџбеник за први разред гимназија и средњих стручних школа*. Београд: Klett, 2012. Штампано
- Поповић, Радован. *Андрићева пријатељства (биографија нобеловца)*. Београд: Дечје новине, 1992. Штампано
- Стојков, Борислав. „О преводу турзицама из *Проклетје авлије* Иве Андрића на енглески језик“. *Свеске Загуждине Иве Андрића* 32 (2015): 143 – 157. Штампано.
- Тошовић, Бранко. *Ivo Andrić – književnik i diplomata u sjeni dvaју svjetskih ratova (1925-1941)*. Београд: Beogradска knjiga, 2012. - Institut für Slavistik der Karl-Franzens-Universität Graz 2012. Штампано

Višnja Minčev

Milijana Dobrosavljević

NEW WAY OF READING ANDRIĆ IN THE TEACHING PRACTICE

Summary

Andrić lives in our time through his works that are available to readers all over the world. However, at a time when readership habits of young people can easily cling to other types of art and products of the modern age, a particular challenge is finding the way to make literary works closer to the young people. The methodological innovations in the study of Andrić's works applied in the experimental educational project «*Sa Andrićem kroz vreme, predele i reči*», which was realized with the pupils of the Railway Technical School, acted incentivized on their motivation for reading,

researching and thinking about Andrić as a man and Andrić as a writer. The presentation of the research process and the results of the research conducted in Belgrade and Višegrad provides a clear insight into the new opportunities that can enrich teaching practice. A comprehensive and modern approach to the study of Andrić's life and work, based on an interdisciplinary approach and the principles of project teaching, position pupils as active readers and researchers who independently build up the personal experience of the writer and his work. Guided by an idea to illuminate Andrić's life and to revive the cultivation of the memory of the only Nobel Prize winner from our region, we emphasized the leading Andrić's thoughts and ideals that marked his life on earth, in the past, present and future.

Key words: interdisciplinary approach, project teaching, experimental educational project, research